ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน
Pragmatical Failure for Communication in Thai Language by Chinese Students

นิตยา มูลปินใจ[1] I Nittaya Munpinchai[1]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาสาเหตุข้อบกพร่องในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน และเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องในการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 40 คน ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและจดบันทึกข้อบกพร่องในการสื่อสารจากสถานการณ์จริงระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอนชาวไทย ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ เรื่องข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติ (Pragmatic Failure) ของ Thomas และแนวคิดเรื่องจุดมุ่งหมายวัจนกรรมของ Searle

ผลการวิจัยพบว่า ข้อบกพร่องในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน ระหว่างนักศึกษาชาวจีนกับอาจารย์ผู้สอนภาษาไทย นักศึกษาชาวจีนกับเพื่อนนักศึกษาชาวจีน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษาไทย 2) ข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนา 3) ข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนา โดยสามารถจำแนกข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษาไทยออกเป็น 3 ประเด็น คือ การใช้คำผิดความหมาย การออกเสียงผิด และการสลับที่คำหรือการเรียบเรียงประโยคผิด ข้อบกพร่องด้านการสื่อความเจตนา แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ การสื่อเจตนาผิดแบบข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม และการสื่อเจตนาผิดแบบไม่ข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม ข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนา แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ การตีความเจตนาผิดแบบไม่ข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม และการตีความเจตนาผิดแบบข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นสาเหตุที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน เนื่องมาจากการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

อนึ่ง แนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน ควรมีการแนะนำหลักการสื่อสารภาษาไทยในบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย ควบคู่ไปกับเรียนภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะทางการสื่อสารภาษาไทยให้ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาชาวจีนได้เลือกใช้รูปแบบการสื่อสารเพื่อสื่อเจตนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์, นักศึกษาชาวจีน, การสื่อสาร

---

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ / สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ /มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง/ Email : lan-na@g.lpru.ac.th

*E-Mail ผู้ส่งบทความ : lan-na@g.lpru.ac.th/ เบอร์โทรศัพท์ 08-9759-3476/ รับเมื่อ วันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2566/ แก้ไขเมื่อ วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2566/ ตอบรับเมื่อ วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ.2566/ เผยแพร่ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2567

Abstract

This research had two objectives: to investigate the causes of failure to communicate Thai language by Chinese students and to correct those failures from 40 Chinese third year students. Data were collected through participating observation and taking note of communicative failure in real situations between students and Thai teachers in and out of the classroom. The conceptual framework for analysis was based on the pragmatic failure by Thomas (1987) and the illocutionary by Searle (1975).

The result revealed that the communicative failures in the Thai language among Chinese students, both between students and teachers and among Chinese students, could be categorized into three types: 1) usage failure, 2) intentional communication, and 3) intentional interpretation. Usage failure consisted of wrong meaning, wrong pronunciation, and wrong arrangement. Intentional communication consisted of completely mispronounced illocutionary and partially mispronounced illocutionary. The intentional interpretation was divided into two subtopics. the completely wrong-interpreting illocutionary points and the partially wrong-interpretating illocutionary points.

The cause of pragmatic failure in Thai language communication among Chinese students came from the pragmatic transfer that occurred during cross-cultural communication. Methods of correcting the pragmatic failure of Chinese students should suggest the principles of communication in Thai language in the context of Thai society and culture while simultaneously studying Thai language to develop Thai communication skills correctly. These methods would enable Chinese students' ability to select the pattern of intentional communication appropriately in various situations.

Keywords : Pragmatical Failure, Chinese Students, Communicate

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารเพื่อสื่ออารมณ์ ความรู้สึก ความคิดให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ เพราะเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน รวมถึงใช้ติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูล (ชัชวดี ศรลัมพ์, 2562: 34) เมื่อภาษาเป็นข้อตกลงในสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเรียนรู้ ดังนั้นคนที่อยู่นอกสังคมจะสามารถสื่อสารกับคนในอีกสังคมหนึ่งได้ด้วยการเรียนรู้ภาษาของคนในสังคมนั้น (ขนิษฐา ใจมโน, 2555: 3) ฉะนั้นการเรียนรู้ภาษาจึงต้องเรียนรู้ทั้งสังคม วัฒนธรรม ภาษาของแต่ละชาติ

ภาษาไทยนับเป็นอีกภาษาหนึ่งที่มีนักศึกษาชาวต่างประเทศให้ความสนใจเรียนในฐานะภาษาต่างประเทศ และในปัจจุบันมีนักศึกษาชาวจีนจำนวนมากให้ความสนใจเรียนภาษาไทยเพื่อใช้สำหรับในการประกอบอาชีพ

หรือเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่มีความแตกต่างจากสังคมของนักศึกษาชาวจีน หากการแปลความหมายของข้อมูลทางภาษาไทยไม่ถูกต้อง ข้อมูลเหล่านั้นก็ไม่สามารถที่จะทำให้การสื่อสารได้ถูกต้องตามเจตนาของผู้พูด ซึ่ง Canale และ Swales (อ้างอิงใน เมลดา สุดาจิตรอาภา, 2563) กล่าวว่าได้แบ่งองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ในการที่จะสามารถสื่อสารในชีวิตจริง ประเด็นแรกคือสามัตถิยะทางไวยากรณ์ ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้ทางไวยากรณ์เพื่อจะสามารถสื่อสารและส่งสารที่ต้องการจะสื่อได้ ประเด็นที่สองคือสามัตถิยะทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม เนื่องจากเป็นการสื่อสารทางสังคม ควรรู้ว่าพูดอะไรอย่างไร เมื่อไรและกับผู้ใด สามัตถิยะทางกลยุทธ์การสื่อสาร ทั้งนี้ผู้เรียนควรมีความรู้และทักษะในเชิงกลยุทธ์การสื่อสาร และสุดท้ายคือสามัตถิยะทางวาทกรรม เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่ต้องใช้ความรู้ทางวากยสัมพันธ์ อรรถศาสตร์ เพื่อสื่อความหมายและเชื่อมโยงความคิดผ่านรูปแบบต่าง ๆ ในการสื่อสาร กล่าวได้ว่าการเรียนรู้ภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนเพื่อให้สื่อสารได้ถูกต้องตามหลักภาษาและไวยากรณ์ไทย นักศึกษาจะต้องเข้าใจไวยากรณ์ ความเหมาะสมในการสื่อสารต่อคู่สนทนา และการตีความเพื่อสื่อความหมาย

นักศึกษาชาวจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ การสื่อสารในชีวิตประจำวันจะถูกแวดล้อมด้วยภาษาถิ่น ภาษาไทยแล้ว ด้วยบริบทสังคมวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างจากสังคมวัฒนธรรมของนักศึกษา รวมถึงอิทธิพลของภาษาแม่อาจส่งผลให้เกิดความล้มเหลวในการตีความเมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มาจากสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเจตนาของการสื่อสารได้ ทั้งนี้ Thomas (1987) เรียกว่าเป็นความล้มเหลวในทางวัจนปฏิบัติ นอกจากนี้วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาความหมายที่สื่อกับผู้พูดหรือผู้เขียน และความหมายที่ตีความโดยผู้ฟังหรือผู้อ่าน เน้นเรื่องการวิเคราะห์ว่าผู้พูดต้องการสื่อความหมายอะไร นอกจากนี้ยังเกี่ยวกับการตีความว่าผู้ใช้ภาษาต้องการให้เหมาะสมกับใครที่ไหน เมื่อไหร่หรือในสถานการณ์ใด ดังนั้น ชาวต่างประเทศจะตีความหมายของถ้อยคำตามความหมายของคำและวลีที่ประกอบกันเป็นถ้อยคำเท่านั้น แต่ไม่เข้าใจความหมายหมายในแง่ของการทักทายที่ผู้พูดคนไทยต้องการสื่อสาร (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง, 2552) นอกจากนี้ความแตกต่างทางด้านภาษาและวัฒนธรรมอาจจะเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และอาจทำให้เกิดปัญหาการสื่อสาร เช่น ความการตีเจตนาของผู้ส่งสารผิดอาจส่งผลให้เกิดความคาดเคลื่อนในการสื่อสารได้ หรือทำให้เกิดทัศนคติแง่ลบต่อการสื่อสาร

อนึ่ง วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นแนวคิดที่มีประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เนื่องจากผู้เรียนนอกจากจะรู้ไวยากรณ์ ความหมายของรูปคำในภาษานั้น ๆ แล้ว ต้องรู้จักการใช้ภาษาในบริบทที่แตกต่างกัน ทั้งบริบทคู่สนทนาและบริบทสังคม ดังนั้นการการศึกษาวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาและผู้ใช้รูปภาษาที่เกี่ยวข้องกับความหมายที่ผู้ใช้เจตนาจะสื่อสาร การคาดคะเนของผู้ใช้ภาษาเจตนาของผู้ใช้ภาษา และการสื่อสารของผู้ใช้ภาษาด้วยภาษาพูด จะเห็นได้ว่าวัจนปฏิบัติศาสตร์ศึกษาการใช้ภาษาในบริบทสังคมโดยเน้นที่เจตนาและการตีความหมาย ซึ่ง Austin (1962) และ Sealre (1975) ให้ความสำคัญกับผู้ฟังโดยสนใจว่าผู้ฟังจะเข้าใจหรือตีความได้อย่างไรว่าถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวออกมาสื่อเจตนาใดการศึกษา ทั้งนี้วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นแนวทางการวิจัยทางด้านภาษาที่ให้เน้นระหว่างภาษากับผู้ใช้ โดยให้ความสำคัญกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการใช้ภาษาและกระบวนการ ที่ทำให้ผู้ใช้ภาษารับรู้และสามารถตีความเจตนา

ของผู้พูด อนึ่งสำหรับผู้เรียนภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ การออกเสียงผิด การใช้ไวยากรณ์อย่างเลินเล่อ และการเลือกใช้คำที่ไม่เหมาะสมอาจเป็นเหตุให้เกิดความขัดข้องในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมได้พอกับการไม่เลือกใช้รูปแบบการสนทนาและลีลาภาษาที่เป็นที่ยอมรับในหมู่เจ้าของภาษา (ทรงธรรม อินทจักร, 2550)

นอกจากนี้ วัจนปฏิบัติศาสตร์ระหว่างสังคม (Intercultural pragmatics) ที่มุ่งอธิบายการเลือกใช้ถ้อยคำของผู้พูดและการตีความถ้อยคำของผู้ฟังในบริบทสังคมระหว่าง ผู้ที่มาจากต่างภาษาและวัฒนธรรม Kecskes (2014) นักวัจนปฏิบัติศาสตร์ระหว่างวัฒนธรรมให้นิยามว่า เป็นการศึกษาวิถีผู้พูดที่มีภาษาแม่ต่างกันต่างใช้ระบบภาษาเพื่อสื่อและตีความเจตนาในบริทสังคม ประกอบด้วยวัจนปฏิบัติศาสตร์ระหว่างวัฒนธรรม 4 ประเด็น คือ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของภาษาและผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา การสื่อสารระหว่างผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาโดยใช้ภาษากลางหรือเป็นภาษาที่สองปริเฉทพหุภาษา และพัฒนาการของการใช้ภาษาผู้ที่พูดได้หลายภาษา ทั้งนี้จะเกิดภายใต้บริบทสังคมผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรมและ ผู้ที่พูดได้หลายภาษา

ผู้วิจัยสังเกตเห็นปัญหาการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พบว่า นักศึกษายังมีปัญหาการสื่อสาร และด้วยบริบทสังคมวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีน ดังเช่น การสื่อสารด้วยประโยคภาษาไทยที่มีความแตกต่างจากภาษาแม่ของนักศึกษา เช่น ภาษาไทยจะวางคำขยายหลังคำที่ถูกขยาย ตรงข้ามกับภาษาจีนจะพบว่าคำขยายวางข้างหน้าคำที่ถูกขยาย อีกทั้งความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ภาษาไทยของนักศึกษามีความคาดเคลื่อนไม่ตรงกับการใช้สื่อสารในการใช้ชีวิตประจำวันโดยทั่วไปของคนไทย นอกจากนี้การเลือกใช้คำในประโยคก็ยังพบว่านักศึกษาชาวจีนเลือกใช้คำที่ไม่ถูกต้องกับบริบทหรือบุคคลที่กำลังสนทนาด้วย จึงส่งผลให้การสื่อสารในภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนสื่อสารไม่ตรงกับเจตนาที่แท้จริง รวมถึงไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทย ผลที่ตามมาทำให้การตีความเจตนาผิดพลาดและสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผล

เหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีน เพื่อเป็นแนวทางในแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องการใช้ประโยคในการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทย รวมถึงหาสาเหตุข้อบกพร่องในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนตามแนวทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยศึกษาหาสาเหตุข้อบกพร่องในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาจีน และนำผลการศึกษาที่ได้เป็นแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องในการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีน ซึ่งการศึกษาจะสะท้อนให้เห็นภาพรวมของข้อบกพร่องในการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยแก่นักศึกษาชาวต่างประเทศ ตลอดจนนำข้อบกพร่องที่ค้นพบจากงานวิจัยมาวางแผนปรับปรุงเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักศึกษาชาวจีนให้สื่อสารภาษาไทยได้ถูกต้องตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุข้อบกพร่องในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง“ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยการเก็บข้อมูลแบบเจาะจงจากนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับ ชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จากการพูดนำเสนองาน การสอบถาม โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และจดบันทึกข้อบกพร่องจากสถานการณ์การสื่อสารจริงระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอนชาวไทย ผู้บอกภาษาประกอบด้วยนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนในปีการศึกษา 2565 จำนวน 40 คน ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิด “จุดมุ่งหมายวัจนกรรม” ของ Searle (1975) และแนวคิดเรื่องข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติ ของThomas (1983) กำหนดขอบเขตในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาสาเหตุข้อบกพร่องในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ตามแนวคิดข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสาร ได้แก่ ข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษา ข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนา และข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนา และเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical description)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน ที่เกิดขึ้นในการสื่อสารระหว่างนักศึกษาชาวจีนกับนักศึกษาชาวจีน อาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษาชาวจีน ซึ่งเป็นบทสนทนาในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือ เพื่อศึกษาสาเหตุข้อบกพร่องในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน และเพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องในการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีน ผู้วิจัยได้จำแนกข้อบกพร่องออกเป็น 3 ประเภท คือ ข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษา ข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนา และข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนา

ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสาร หมายถึง ข้อบกพร่องอันเกิดจากที่ผู้ไม่ใช่เจ้าของภาษาใช้ถ้อยคำไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทยที่เจ้าของภาษายอมรับ

ผลการวิจัยสาเหตุข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีน พบข้อบกพร่องดังนี้

1. ข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษา พบว่า นักศึกษาชาวจีนใช้ภาษาไม่ถูกต้องตามหลักกฎเกณฑ์ หรือหลักการ ใช้ภาษาไทยที่เจ้าของภาษาโดยทั่วไปยอมรับ ผู้วิจัยพบข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำผิดความหมาย การออกเสียงผิด การสลับที่คำหรือการเรียบเรียงประโยคผิด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

นักศึกษา: คู่ของฉัน**จากไปแล้ว** และตอนนี้เหลือแค่ฉัน ทำงานยากมาก

อาจารย์: จากไปแล้วคือลาออกใช่ไหมคะ

นักศึกษา: เธอป่วย เธออยากจะผ่าตัด

อาจารย์: อ๋อ เราไม่ใช้คำว่า “จากไป” กับคนที่ยังมีชีวิต เช่น คุณยายจากฉันไปแล้ว แบบนี้แปลว่าคุณยายเสียชีวิตแล้ว

ข้อบกพร่องด้านกฎเกณฑ์การใช้ภาษาในตัวอย่างที่ 1 คือ นักศึกษาใช้คำผิดความหมายไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาไทย เพราะใช้คำว่า “จาก” เพื่อสื่อความถึงเพื่อนที่ไม่สบายและไม่สามารถมาช่วยทำงานกลุ่มได้ ด้วยบริบทที่เกิดขึ้นนักศึกษาเลือกใช้คำไม่ตรงกับสิ่งที่ต้องการสื่อสาร แต่เจ้าของภาษาก็ยอมรับได้ เมื่อพิจารณาถึงการตีความเจตนาโดยอาศัยรูปภาษาและการใช้ความรู้ด้านไวยากรณ์ประกอบ แม้ว่าภาษาไทยมิได้มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวมากเท่ากับภาษาตะวันตกบางภาษา แต่เจ้าของภาษาไทยส่วนใหญ่จะสามารถพิจารณาได้ว่าในแต่ละสถานการณ์ควรใช้ถ้อยคำใดจึงจะเหมาะสม

ตัวอย่างที่ 2

นักศึกษาคนที่ 1: เนื่องจากบัตรธนาคารของฉันถูก**แช่เข็ง** และฉันไม่สามารถโอนได้ เพียง micro หรือชำระค่าธรรมเนียม ฉันได้โอนไปที่ครูของฉันค่ะ

ข้อบกพร่องด้านกฎเกณฑ์ภาษาในตัวอย่างที่ 2 คือ การเลือกใช้คำผิด นักศึกษาใช้คำว่า “แช่แข็ง” เพื่อบอกให้ทราบว่าบัตรธนาคารเกิดปัญหาไม่สามารถใช้ได้ แต่ด้วยความเข้าใจที่คาดเดาว่าคำที่ใช้น่าจะถูกต้อง และด้วยการเทียบคำศัพท์ภาษาไทยกับคำศัพท์ในภาษาแม่ จึงอนุมานว่าใช้ในประโยคได้

ตัวอย่างที่ 3

นักศึกษา: อาจารย์ ผมไม่สบาย**มาไม่ได้โรงเรียน**

อาจารย์: เป็นยังไงบ้าง

นักศึกษา: เวียนหัวครับ

ข้อบกพร่องด้านกฎเกณฑ์ภาษาในตัวอย่างที่ 3 คือ การเรียบเรียงประโยคผิด โดยเรียงประโยคแบบภาษาแม่ (ภาษาจีน) แสดงให้เห็นว่าภาษาเดิมของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาที่สอง หรือกล่าวได้ว่าเป็นผลจากการแปลความหมายจากคำศัพท์ภาษาจีนเป็นภาษาไทย ส่งผลให้การเรียบเรียงประโยคภาษาไทยของนักศึกษามีความสับสนบ้าง แต่เจ้าของภาษาก็ยอมรับได้

ตัวอย่างที่ 4

“ได้ข่าวว่าประเทศไทยเป็นประเทศรอยยิ้ม หนูชอบประเทศไทยมาก ๆ หนูชอบ**สติปัญญา**ของคนไทย ฉันหวังว่าเราได้เจอหน้าเร็ว ๆ นอกจากนี้**ปัญญา**ของภาษาไทยออกเสียงไม่ถูกต้องและฟังเข้าใจนิดหน่อย ได้พูดนิดหน่อย มีคำศัพท์มากมายจำไม่ได้ ไม่รู้จักอื่น ๆ หวังว่าหลังหนูไปประเทศไทยได้**ยกระดับให้สูงขึ้น** และตรวจสอบ**การรั่วไหล**”

ข้อบกพร่องด้านกฎเกณฑ์ภาษาในตัวอย่างที่ 4 คือ การออกเสียงผิด และการเลือกใช้คำผิด นักศึกษาจีนใช้คำว่า **“สติปัญญา”** แทนคำว่า “ความฉลาด” ซึ่งด้วยรูปคำก็อาจใช้แทนกันได้ แต่ถ้าพิจารณาถึงบริบทการพูดแล้ว ใช้คำว่า “ความฉลาด” เหมาะสมกับบริบทในการพูดมากกว่า การใช้คำว่า **“ปัญญา”**

เพื่อสื่อความหมายว่าตนเองมีปัญหาในการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้แทนคำว่า “ปัญหา” เนื่องจากการเข้าใจความหมายที่ผิดไปและอนุมานว่าออกเสียงคำได้ถูกต้องแต่เลือกใช้คำไม่ตรงกับการสื่อความ ซึ่งเจ้าของภาษาทำความเข้าใจได้ว่าผู้พูดต้องการสื่อเจตนาอย่างไรตามบริบทในการสื่อความ และใช้คำว่า **“ยกระดับให้สูงขึ้น”** เพื่อจะกล่าวถึงความคาดหวังระดับภาษาไทยของตนเองเมื่อมาเรียนที่ประเทศไทย นอกจากนี้นักศึกษาเลือกใช้คำว่า **“การรั่วไหล”** เพื่อสื่อความหมายว่าความผิดพลาดของระดับการใช้ภาษาไทยของตนเองเมื่อมาอยู่ประเทศไทย ทั้งนี้การเลือกใช้คำเกิดจากความเข้าใจของผู้เรียนว่าสามารถใช้สื่อสารกับเจ้าของภาษาไทยถูกต้อง โดยอาจลืมไปว่าภาษาไทยมีระดับภาษาที่ใช้ในแต่ละบริบทแตกต่างกัน

ผู้วิจัยเห็นว่าข้อบกพร่องด้านกฎเกณฑ์การใช้ภาษาดังตัวอย่างข้างต้น ส่วนมากเกิดจากนักศึกษาเลือกใช้คำโดยเชื่อมโยงตามแบบภาษาแม่ของตนเอง โดยลืมคำนึงไปว่าภาษาแม่ของตนเองและภาษาไทยมีความแตกต่างกันด้านถ้อยคำที่เหมาะกับบริบทต่างกันไป อีกทั้งนักศึกษาอนุมานว่ารูปแบบของภาษาจีนและภาษาไทยคล้ายคลึงกัน ทว่าทั้งสองภาษามีความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นการเรียบเรียงคำในประโยค การใช้คำที่เหมาะสมกับบริบทก็ตาม

2. ข้อบกพร่องด้านสื่อเจตนา จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยนิยามได้ว่า ข้อบกพร่องด้านสื่อเจตนา คือข้อบกพร่องในการใช้ภาษาที่เกิดความล้มเหลวในการสื่อเจตนา โดยเจ้าของภาษาไม่เข้าใจว่าผู้พูดมีเจตนาใด หรือทำให้ผู้ฟังเข้าใจเจตนาของผู้พูดผิดไป เมื่อกล่าวถ้อยคำใดออกไปผู้พูดอาจจะมีจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง และคาดหวังว่าผู้ฟังจะเข้าใจเจตนาของผู้พูด นักวัจนปฏิบัติศาสตร์นิยามเจตนาของผู้ส่งสารว่า “จุดมุ่งหมายวัจนกรรม” นอกจากจุดมุ่งหมายแล้วยังประกอบมิติการพิจารณาความหมายคือ “พลังวัจนกรรม” แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ การสื่อเจตนาผิดแบบข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรมและการสื่อเจตนาผิดแบบไม่ข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม พบว่า การสื่อเจตนาแบบข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม ปรากฏดังตัวอย่าง

การสื่อเจตนาผิดแบบข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม คือ การที่ผู้พูดที่ไม่ใช่เจ้าของภาษากล่าวถ้อยคำเพื่อสื่อจุดมุ่งหมายวัจนกรรมเรื่องหนึ่ง แต่ถ้อยคำที่กล่าวทำให้เจ้าของภาษาเข้าใจผิดสื่อจุดมุ่งหมายวัจนกรรมอีกเรื่องหนึ่ง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 5

อาจารย์: เตรียมหาหอพักเลยนะคะ บริษัทอยู่แถวถนนช้างคลานค่ะ

นักศึกษา: ไม่ใช่ค่ะ เราขอให้คนจากบริษัทช่วยหาหอพักให้ ใกล้บริษัท จากนั้นเราจ่ายค่าเช่าเอง

จากตัวอย่างที่ 5 อาจารย์ได้แจ้งให้นักศึกษาเตรียมหาหอพัก สำหรับการฝึกงานในช่วงภาคเรียนที่ 3 เจตนาของผู้พูดคือ “การกล่าวชี้นำ” แฝงด้วยพลังวัจนกรรมคือแนะนำถึงสิ่งที่นักศึกษาควรทำ แต่นักศึกษาใช้คำว่า “ไม่ใช่” ทำให้อาจารย์รู้สึกว่านักศึกษาปฏิเสธข้อแนะนำของอาจารย์ ซึ่งที่จริงแล้วนักศึกษาต้องการสื่อว่าเขาไม่ต้องไปหาหอพักเอง เพราะมีเจ้าหน้าที่ที่บริษัทหาหอพักให้เรียบร้อยแล้ว ในสถานการณ์เช่นนี้ผู้ฟังชาวไทยอาจตีความเจตนาออกมาในเชิงลบได้ เนื่องจากขึ้นต้นด้วยคำปฏิเสธแสดงเจตนาไม่เห็นด้วยกับ

คำแนะนำของผู้พูด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การสื่อเจตนาเกิดข้อผิดพลาดที่สร้างความไม่พอใจของอาจารย์ต่อนักศึกษาชาวจีนได้

การสื่อเจตนาผิดแบบไม่ข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม คือ การที่ผู้พูดซึ่งไม่ใช่เจ้าของภาษากล่าวถ้อยคำออกไป ผู้ฟังซึ่งเป็นเจ้าของภาษาเข้าใจจุดมุ่งหมายวัจนกรรม แต่ไม่สามารถเข้าใจว่าถ้อยคำของผู้พูดมีระดับวัจนกรรมเพียงใด เช่น ผู้พูดต้องการชื่นชม แต่การเลือกใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสมกับบริบท จึงทำให้ผู้ฟังตีความไปว่าผู้พูดกล่าวประชด ซึ่งอยู่ในกลุ่มวัจนกรรม “แสดงความรู้สึก” ซึ่งมีพลังวัจนกรรมระดับต่างกัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 6

นักศึกษา: โห วันนี้ตุ๊กตาแต่งตัวดีมาก

อาจารย์: สวยเหรอ

นักศึกษา: สวยจริง ๆ

จากตัวอย่าง นักศึกษากล่าวถ้อยคำออกไปเพื่อต้องการ “แสดงความชื่นชม” การแต่งตัวของเพื่อน เมื่อได้เห็นปฏิกริยาและน้ำเสียงของอาจารย์พูดกลับมาว่า “สวยเหรอ” สามารถตีความเจตนาได้ว่าเพื่อนพูดประชดหรือกล่าวชื่มชม ตั้งข้อสังเกตว่าตนเองพูดอะไรผิดพลาดไป สถานการณ์นี้แสดงให้เห็นได้ว่ามุมมองการสื่อเจตนาที่เกิดขึ้น ผู้พูดเพียง “แสดงความชื่มชม” ไม่ได้มีเจตนากล่าวประชดแต่อย่างใด แต่ผู้ฟังเข้าใจผิดว่าเป็น การกล่าวประชดหรือไม่ อนุมานได้ว่าการกล่าวชื่นชมมีพลังวัจนกรรมมากกว่าการกล่าวประชด ทั้งนี้วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึกจะมุ่งเน้นให้ผู้อื่นทราบว่าผู้พูดชอบหรือไม่ชอบชื่นชมในตัวผู้ฟังหรือสิ่งต่าง ๆ (ทรงธรรม อินทจักร, 2550)

ตัวอย่างที่ 7

อาจารย์ : มอเตอร์ไซด์เป็นอะไรคะ

นักศึกษา: มอเตอร์ไซด์ตายแล้วที่เชเว่น เมื่อวานก็ตาย วันนี้ก็ตาย พรุ่งนี้ก็ตาย

จากตัวอย่าง นักศึกษาบอกปัญหาว่ามอเตอร์ไซด์เสีย เสียตั้งแต่สามวันที่แล้ว ถ้อยคำที่กล่าวต้องการสื่อเจตนาเพื่อให้ทราบ ซึ่งผู้ฟังอาจตีความได้ว่าเป็นการยืนกรานว่ามอเตอร์ไซด์เสียจริง ๆ ไม่ได้โกหก การกล่าวถ้อยคำเพื่อให้ทราบและการยืนกราน เป็นวัจนกรรมกลุ่มเดียวกันคือวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว อนึ่งพลังวัจกรรมสะท้อนออกมาจะมีความหมายที่มีนัยไปในแง่บวก แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยที่สื่อเจตนาไปค่อนข้างลบ

ตัวอย่างข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวหรือข้อบกพร่องในการใช้ภาษาคนพูด หากการเลือกใช้ถ้อยคำสื่อเจตนาที่ไม่ถูกต้องตามบริบท แม้กระทั่งในกลุ่มวัฒนธรรมเดียวกันก็ตามก็สามารถตีความเจตนาผิดได้

ซึ่งความล้มเหลวนี้เกิดขึ้นได้ง่ายมากอีกหลายเท่าเมื่อคนต่างกลุ่มวัฒนธรรมพูดคุยหรือคิดต่อธุรกิจร่วมกัน (กฤษดาวรรณ หงศ์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช, 2551)

3. ข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนา แตกต่างจากข้อบกพร่องทั้ง 2 ที่กล่าวไปแล้ว เพราะเป็นข้อบกพร่องที่เกิดจากการใช้ภาษาของผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา แต่ข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนาเกิดจากผู้ฟังซึ่งไม่ใช่เจ้าของภาษาตีความเจตนาถ้อยคำของผู้พูดชาวไทยผิด ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึงนักศึกษาชาวจีนที่พูดภาษาไทยตีความเจตนาของอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยผิด ทั้งนี้จะเกี่ยวข้องกับเจตนาเป็นหลัก ไม่เกี่ยวกับความผิดพลาดทางด้านกฎเกณฑ์การใช้ภาษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ การตีความเจตนาผิดแบบข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม และการตีความเจตนาผิดแบบไม่ข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม

การตีความเจตนาผิดแบบข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดการตีความเจตนาแบบข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม คือ ผู้ไม่ใช่เจ้าของภาษาตีความจุดมุ่งหมายวัจนกรรมในถ้อยคำผิด จากที่ผู้พูดที่เป็นเจ้าของสื่อวัจนกรรมประเภทหนึ่ง แต่ผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาตีความจุดมุ่งหมายเป็นวัจนกรรมอีกประเภทหนึ่ง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 9

อาจารย์: เตรียมหาหอพักเลยนะคะ บริษัทอยู่แถวถนนช้างคลานค่ะ
นักศึกษา: หาแล้วไหมคะ หอพักมีมากมายเลย จากนั้นเราจ่ายค่าเช่าเองนะคะ

จากตัวอย่างหากพิจารณาถ้อยคำของอาจารย์ นักศึกษาอาจตีความเจตนาบอกกล่าวว่าได้หาหอพักให้แล้ว แต่เจตนาของอาจารย์คือแนะนำให้หาหอพัก นอกจากนี้นักศึกษายังยืนยันความเข้าใจของตนเองว่าเข้าใจถูกต้อง แล้วลงท้ายด้วย “นะคะ” สาเหตุข้อผิดพลาดการสื่อสารผู้วิจัยคาดว่านักศึกษาใช้การสื่อสารในรูปแบบตามภาษาแม่ รวมทั้งความเข้าใจที่คาดเคลื่อนของการเลือกใช้ถ้อยคำในการสื่อสารของนักศึกษาเอง

การตีความเจตนาผิดแบบไม่ข้ามจุดมุ่งหมายวัจนกรรม คือ การที่ผู้ไม่ใช่เจ้าของภาษารับรู้จุดมุ่งหมายวัจนกรรมในถ้อยคำของเจ้าของภาษา แต่ไม่สามารถตีความพลังวัจนกรรมในถ้อยคำนั้นได้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 10

นักศึกษา: นี่คือการบ้านของฉันค่ะ
อาจารย์: ส่งมาอีกครั้งค่ะ
นักศึกษา: อาจารย์การบ้านถูกแล้ว

จากตัวอย่างที่ 10 นักศึกษาส่งการบ้านให้อาจารย์ อาจารย์ต้องการให้นักศึกษาส่งเอกสารการบ้านมาให้ดูอีกครั้ง เจตนาของอาจารย์คือ “การสั่ง” ให้ส่งงานอีกครั้ง แต่นักศึกษาตีความเจตนาของอาจารย์ผิดว่า การบ้านไม่ถูกต้องคิดว่าบอกให้ทราบ เป็นวัจนกรรมบอกกล่าว แต่เป็นเจตนา “แจ้งให้ทราบ” ทั้งนี้การตีความที่เกิดขึ้นถือว่าเป็นความบกพร่องทางการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีน

กล่าวได้ว่าสาเหตุข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีน แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลักด้วยกัน ได้แก่ ข้อบกพร่องด้านกฎเกณฑ์ทางภาษา ข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนา และข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนา ทั้งนี้ด้วยความแตกต่างของสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงบริบทในการสื่อสารที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การสื่อสารของนักศึกษาจีนมีข้อบกพร่องเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในการสื่อสารที่ออกมาเป็นถ้อยคำอาจจะไม่มีความสมบูรณ์ตามลักษณะไวยากรณ์ไทย หรือไม่เหมาะสมกับบุคคล สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เจ้าของภาษาก็ยังยอมรับการสื่อถ้อยความนั้นได้ เพราะสามารถคาดเดาได้ว่าผู้พูดมีเจตนาในการสื่อสารอย่างไร เนื่องจากนักศึกษาชาวจีนยังไม่เข้าใจถ้อยคำได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้คำบางคำในภาษาไทยมีหลายความหมายและใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน ดังที่ Richard (1977) กล่าวว่า ข้อบกพร่องในตัวภาษา เกิดจากความยากในตัวภาษา ทำให้เกิดการสรุปผิดหรือนำกฎไปใช้อย่างไม่สมบูรณ์

จากสาเหตุข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ข้างต้น แนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน ทั้ง 3 ด้าน คือ ข้อบกพร่องด้านกฎเกณฑ์ทางภาษา ด้านข้อบกพร่องด้านการสื่อเจตนา และด้านข้อบกพร่องด้านการตีความเจตนา

อย่างไรก็ตาม ข้อบกพร่องทั้ง 3 ด้าน เป็นการสื่อสารของผู้พูดที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา ย่อมพบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในการสื่อสารเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ด้วยความที่บริบททางสังคมและวัฒนธรรมมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ถ้อยคำไม่สามารถสื่อเจตนาเองได้หากไม่พิจารณาบริบทไปพร้อมกัน เมื่อบริบทเปลี่ยนไปเจตนาของผู้พูดอาจเปลี่ยนไปเช่นกัน (ดียู ศรีนราวัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์, 2558) รวมทั้งอิทธิพลของภาษาแม่ที่ส่งผลต่อการรับรู้ภาษาที่สอง รูปแบบภาษา ความเข้าใจในความหมายของถ้อยคำอาจส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสารได้เสมอ รวมถึงการแนะนำเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมไทยที่มีความแตกต่างจากสังคมวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีน เป็นส่วนสำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่จะทำให้นักศึกษาได้เลือกใช้ถ้อยคำในการสื่อสารเพื่อบ่งชี้เจตนา การตีความถ้อยคำตามบริบทที่แวดล้อม และการเลือกสรรถ้อยคำให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ข้อบกพร่องทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีน ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด“จุดมุ่งหมายวัจนกรรม” Searle (1975) และแนวคิดเรื่องข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติ ของ Thomas (1987) มาศึกษาวิจัยโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาวจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ผู้วิจัยพบการศึกษาที่น่าสนใจ ดังอภิปรายผลวิจัยดังต่อไปนี้

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชาวจีน 40 คน พบสาเหตุข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในการสื่อสารของนักศึกษาชาวจีน สาเหตุหนึ่งเกิดจากการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ สอดคล้องวิจัยของ กฤติกา ชูผล (2560) กล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวจีนที่ใช้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเนื่องมาจากการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติ ซึ่งจำแนกได้เป็นการถ่ายโอนเชิงบวก และการถ่ายโอนเชิงลบ ทั้งนี้ในการสื่อสารของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการสนทนาต่อคู่สนทนาไม่ใช่เรื่องความถูกต้องของไวยากรณ์ หากแต่เน้นความเข้าใจเจตนาของการสื่อสารเป็นสำคัญ อนึ่งการเชื่อมโยงของภาษาแม่จะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาษาที่สองดังที่ กนกวรรณ เลาหบูรณะกิจ (2563) กล่าวว่า การรับรู้ภาษาที่สองผู้เรียนจะพยายามเชื่อมโยงกับภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่งเสมอ ทำให้ได้รับอิทธิพลจากภาษาที่หนึ่งทั้งในด้านรูปแบบภาษาและความหมาย การได้รับอิทธิพลดังกล่าวเรียกว่าการถ่ายโอน หากกฎหรือวิธีใช้ในภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่งใกล้เคียงภาษาที่สอง ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ง่ายหรือเรียกกว่าเกิดการถ่ายโอนเชิงบวก หากภาษาแม่หรือภาษาที่หนึ่งแตกต่างจากภาษาที่สองมากก็จะเกิดการถ่ายโอนเชิงลบ ดังนั้น ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนจากผลการศึกษาวิจัย ส่วนสำคัญที่เป็นสาเหตุข้อบกพร่องคือการถ่ายโอนภาษาแม่และความแตกต่างระหว่างสังคมวัฒนธรรม แนวทางในการแก้ไขสาเหตุข้อบกพร่องในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาชาวจีนควรมีการแนะนำบริบทสังคมวัฒนธรรมไทย ควบคู่กับการสอนภาษาไทย เพราะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม สิ่งที่สำคัญที่สุดไม่ใช่ความถูกต้องทางไวยากรณ์ทว่าเป็นการเข้าใจเจตนาระหว่างกันได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐมาภรณ์ เดชราช (2562) กล่าวว่า ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมและการพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน เป็นสิ่งสำคัญที่ควบคู่กับการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีน

ข้อเสนอแนะ

- ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการถ่ายโอนภาษาแม่ที่ส่งผลต่อภาษาที่สอง ของชาวต่างประเทศอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องการสื่อสารภาษาไทยของชาวต่างประเทศ และนำไปประยุกต์ในการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศ หรือเป็นข้อมูลเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการสื่อสารภาษาไทยของชาวต่างประเทศ
- ควรศึกษาการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันในการสื่อสารของนักศึกษาจีน

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ เลาหบูรณะกิจ. (2563). *ภาษาศาสตร์ประยุกต์เพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ.* กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่งผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กฤติกา ชูผล (2560)**.** *ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวจีนที่พูดภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ.* มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

กฤษดาวรรณ หงศ์ลดารมภ์ และธีรนุช โชคสุวณิช. (2551). *วัจนปฏิบัติศาสตร์.* โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขนิษฐา ใจมโน. (2553). *มนุษย์กับภาษา.* ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐมาภรณ์ เดชราช. (2562). ข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการใช้ภาษาสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์การเงินยูนนานประเทศจีน. *วารสารช่อพะยอม, 30*(1), 165-176.

ชัชวดี ศรลัมพ์. (2562). *ภาษากับความหมาย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดียู ศรีนราวัฒน์ และชลธิชา บำรุงรักษ์. (2558). *ภาษาและภาษาศาสตร์.* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทรงธรรม อินทจักร. (2550). *แนวคิดพื้นฐานด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์.* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เมลดา สุดาจิตรอาภา. (2563). *ภาษาศาสตร์ประยุกต์: สหวิทยาการเพื่อการแก้ปัญหาทางภาษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุจริตลักษณ์ ดีผดุง. (2552). *วัจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

Austin, J. L. (1962). *How to do things with worlds***.** Oxford University Press.

Kecskes, I. (2014). *Intercultural pragmatics.* Oxford University Press.

Richard, J. C. (1977). *"A non-contrastive approach to error analysis*. Singapor Offset Printing L td.

Searle, J. (1975). Indirect speech acts. In (Cole, P. and Morgan, J.) (Eds.), *Syntax and Semantics: Speech acts. (pp.59-82) Academic Press..*

Thomas, J (1983). Cross-cultural pragmatic failures. *Applied Linguistics*, *4*(2), 91-112.

Thomas, J (1995). *Meaning in interaction: An introduction to pragmatics.* Longman.